

Clanak Visokog predstavnika, Wolfganga Petritscha:KOMENTAR I ANALIZA: Zasto je Jelavic morao biti smijenjen sa funkcije”

Clan troclanog Predsjednistva Bosne i Hercegovine iz reda hrvatskog naroda predstavlja je prijetnju miru i stabilnosti u regionu

Odlukom koju sam donio jucer i kojom sam Anti Jelavicu zabranio obavljanje javnih funkcija, ispunio sam svoj mandat kojim stitim Dejtonski mirovni sporazum i na taj nacin osiguravam tesko postignuti mir u Bosni i Hercegovini.

Gospodin Jelavic, clan troclanog Predsjednistva Bosne i Hercegovine iz reda hrvatskog naroda i vodja nacionalisticke Hrvatske demokratske zajednice (HDZ), ponasao se na neprihvatljiv nacin za sefa jedne drzave koja se obavezala na kaznjavanje ratnih zlocina. On je u vise navrata pozivao na podjelu zemlje. Prosle sedmice je prisustvovao skupu na kojem je izrekao hvalospjeve za Daria Kordica i Maria Cerkeza, dva ratna zločinca koje je proteklog mjeseca Haski tribunal osudio za zlocine protiv covjecnosti.

Tokom proteklog vikenda, gospodin Jelavic je pozvao Hrvate Bosne i Hercegovine da obustave svaku saradnju sa zakonski izabranim organima vlasti u Federaciji, entitetu koji kontroliraju Bosnjaci (Muslimani) i Hrvati. Ovo je prijetilo da narusi Dejtonski sporazum te je dovelo gospodina Jelavica u sukob sa ostalim gradjanim zemlje i medjunarodnom zajednicom.

Gospodin Jelavic dolazi iz "stare skole" balkanskih politicara. U svojoj odlucnosti da sprijeci opadanje podrske njemu i njegovoj stranci, te da "zadrzi ruku u kasi", podsjeca na Slobodana Milosevica, jos jednog politicara iz prošlosti.

Kako region poinje da uziva stanoviti mir, politicari poput gospodina Jelavica i gospodina Milosevica ne sumjanju da jedino mogu opstati ako i sve ostale povuku u propast sa sobom.

"Vrijeme nacionalnih stranaka svakako nije proslo", rekao je nedavno gospodin Jelavic, i cini se da se neki van njegovog područja slazu sa tim. Borbe na granici izmedju Kosova i Makedonije daju prividnu sliku neprekidnog kruga nasilja i nepovjerenja za koji je rijec "Balkan" postala pogrdna personifikacija.

Vrijeme je da se istjeraju neki balkanski duhovi. Nakon deset godina sukoba i dubokog uzajamnog nepovjerenja, Bosna i Hercegovina po prvi put ima vladu koja nije nacionalistica. Pristojna vecina u drzavnom parlamentu zemlje izabrala je kombinaciju Bosnjaka, Srba i Hrvata za ministre i njihove zamjenike koji ce zajednicki raditi kako bi izgradili sigurnu i prosperitetnu Bosnu i Hercegovinu.

Bozidar Matic, novi premijer Bosne i Hercegovine, je cijenjeni profesor ekonomije, bivsi direktor Energoinvesta, jedne od najvecih firmi u zemlji, i dolazi iz reda bosanskih Hrvata. Ta se cinjenica HDZ-u gospodina Jelavica ni najmanje ne svidja. Prvo obracanje gospodina Matica poslanicima je predstavljalo drastично odstupanje od uobicajene nacionalisticke retorike. On je prezentirao jasan plan reformi: da se nastavi sa privatizacijom; da se radi na rjesavanju problema kronicne nezaposlenosti u zemlji; te da se vodi borba protiv korupcije.

Moj ured intenzivno radi kako bi pruzio podrsku planu reformi gospodina Matica, uskladjivanjem bankarskih i poreznih zakonskih odredbi, te zatvaranjem neefikasnih monopolja u sektorima bankarstva i komunalnih usluga koji su organizirani na nacionalnom osnovu. Poslovi poput onih koje vode preduzeca za mobilnu telefoniju ce dobiti dozvole da posluju i konkuriraju jedna drugim na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, a ne samo u nacionalnim getima koja su pokusali stvoriti nacionalisti.

Napori medjunarodne zajednice predstavljaju sastavni dio otvaranja Bosne i Hercegovine i ostatka regiona za biznis i konacno integriranje u Evropu. Uspostavljanje drzave koja postuje vladavinu zakona ne samo da je pomoglo da se rekordan broj izbjeglica vrati svojim domovima u toku protekle godine (vise od 67.000 manjinskih povratnika, brojka koja je gotovo dvaput veca od one iz 1999.god.) vec je isto tako pokrenulo i snaznu inicijativu za biznis.

Bosna i Hercegovina zeli poslovati, a ne primati pomoc. Upravo ce ovakav prakticni pristup orijentiran ka razvijanju komercijalnog sektora donijeti trajni mir u jugoistocnu Evropu.

Nove vodje u Srbiji su ovo jasno uvidjeli i znaju da će ih skupo stajati svako odbijanje saradnje sa Tribunalom UN-a za ratne zločine u vezi sa gospodinom Milosevicem i drugim optuzenicima cija bi posljedica bila gubitak evropske i američke pomoći. Stipe Mesic, predsjednik Hrvatske, je ove sedmice ostro osudio radnje gospodina Jelavica usmjereni protiv Dejtonskog sporazuma.

U Bosni i Hercegovini gdje je multietnicnost već bila dovedena u opasnost, multietnicko stanovništvo Bosne i Hercegovine sada slijedi primjer svojih susjeda i izabralo je vladu koja će za njih raditi kao za gradjane koji imaju prava a ne kao za izolirane kolektive zarobljene nacionalistickom retorikom straha. Stranka gospodina Jelavica odbija da saradjuje sa novom vladom, kao što je na to obavezuje državni Ustav, budući da zna da njena vladavina straha ubrzano gubi na znacaju.

Vrijeme nije na strani nacionalista ili institucionaliziranog razbojnista koje je predugo mucilo Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i ostale balkanske zemlje. Samo je pitanje vremena kada će se gospodin Milosevic naci pred sudom u Hagu.

Sada kada narodi jugoistočne Evrope usmjeravaju svoje napore ka stabilnosti i prosperitetu, potrebno je da im međunarodna zajednica da jasan signal da će ona istražati u svojim naporima. To znači otvoreno odbijanje svih poziva za prekrajanje granica u regionu, koje, kao što to jasno pokazuje i sukob u dolini Preseva u južnoj Srbiji, može dovesti samo do krvoprolica.

Autor teksta je Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu, koji je odgovoran za civilnu implementaciju Dejtonskog mirovnog sporazuma.